

7/1094

T.C.
BAŞBAKANLIK
Dış Ticaret Müsteşarlığı

Sayı : B.02.1.DTM.0.09.00.00 -03

04.01.2008* 685

Konu : Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 13/12/2007 tarihli ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/1094-2279/5205 sayılı yazıları.

İlgi'de kayıtlı yazıları konusu Ankara Milletvekili Sn. Yılmaz ATEŞ tarafından verilen 7/1094 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevaplarımız ilişikte sunulmaktadır.

Bilgilerine arz ederim.

Kürşad TÜZMEN
Devlet Bakanı

EKLER :

- 1-Yazı (3 sayfa).
- 2-Tablo- I (1 sayfa).
- 3-Tablo- II (1 sayfa).

1- 2002-2006 yılları arasında Türkiye'nin Ara Malları ithalatında yaşanan artış oranı=%27,5'dir.

2002-2006 yılları arasında yapılan toplam ara malı ithalatının karşılığı döviz tutar 338,1 milyar ABD Dolarıdır. 2007 yılının 10 aylık döneminde yapılan ithalatın karşılığı döviz tutarı 100,7 milyar ABD Dolarıdır. 2006 yılının 10 aylık döneminde yaşanan ara malı ithalatı 81,5 milyar ABD Doları, 2007 yılının aynı döneminde ara malı ithalat rakamı 100,7 milyar ABD Dolarıdır. 2006 yılının 10 aylık dönemine göre artış oranı %23,5'dir.

2002-2007 yılları arasında yapılan Ara Malı İthalatının Döviz Karşılığı (Milyon \$)

2002	2003	2004	2005	2006	2007(Oc-Ek)
37.890	50.034	67.944	82.292	99.974	100.686

Sanayileşme ve enerji, demir çelik, kimyasallar ve plastik gibi ürünleri hammadde olarak kullanan sektörlerdeki büyümeye bağlı olarak ara malı talebi artmaktadır. Ara malı ithalatının sektörlerle göre dağılımı incelendiğinde ham petrol ve doğalgaz ithalatının ilk sırada olduğu görülmektedir. Ülkemiz mineral enerji kaynakları anlamında ithalata dayalı olduğundan yerli enerji üretim kapasiteleri artırılrsa bile enerji kaynakları ithalatı sanayileşme devam ettiği sürece artacaktır. Talep edilen enerji miktarının artmasının yanı sıra, enerji kaynaklarının fiyatları ithalata değer olarak derhal yansımaktadır.

Demir-çelik, diğer metaller ve hurdaların ithalatı 2007 Ocak-Ekim döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre ortalama %42 artış göstermiştir. Demir-çelik ürünlerinde uzun ve yassı mamul üretimi ve ithalatı önemlidir. Ülkemiz uzun mamul üretiminde arz fazlasına, yassı mamul üretiminde arz açığına sahiptir. Uzun ürünlerde dış fazla vermektedir. Yassı ürünlerin bir kısmında arz yeterli düzeyde olmadığından iç talep ithalat ile karşılanmaktadır. Demir-çelik ürünleri sanayide girdi olarak kullanıldığından, bu ürünleri kullanan sektörlerdeki gelişmelere bağlı olarak ithalat artış göstermektedir.

Sektörel faaliyetlere göre ithalatın dağılımına bakıldığında ağırlığın genel içi payı % 80'ler seviyesinde olan imalat sanayiinde olduğu görülmektedir. 2007 yılı Ocak-Ekim döneminde ithalatın %79'unu imalat sanayi, %15'ini madencilik ve taşocakçılığı, %3'ünü ise tarım ve ormancılık ürünleri oluşturmuştur. Tarım ürünleri ithalatında, kamuoyunda bilinenin aksine, genel ithalattan farklı olarak artış bulunmamaktadır. Ancak, içinde bulunduğumuz yılda yaşanan kuraklık nedeniyle tarım ithalatında bir miktar artış yaşanmıştır.

İthalattaki artışın belli bir bölümü son yıllarda Türk parasının değerlenmesi nedeniyle yurt dışı ürünlerin fiyatlarının nispi olarak ucuzlaması sonucu ortaya çıkmaktadır.

İthalat artışında

- güçlü ekonomik büyüme,
- sanayi üretimindeki artış,
- döviz kurlarındaki gelişmeler,
- enerji ve emtia fiyatlarındaki artışlar

önemli rol oynamaktadır.

- Ekonomik Büyüme

Türkiye ekonomisi 2002'den itibaren kesintisiz büyüme sürecine girmiştir. 2002- 2005 döneminde GSYİH reel olarak yıllık ortalama % 7,5 artış göstermiş, 2006 da ekonomi %6 büyümüştür.

- Sanayi Üretimindeki Artış

Üretimdeki büyüme ithalatı tetiklemektedir. İthalatın yaklaşık % 90'ını sanayi girdisi niteliğindeki ara ve sermaye mallarından oluşur. %15,3'ünü yatırım malları, %73,5'ini ara malları, %10,8'ini ise tüketim malları oluşturmuştur.

- Döviz Kurlarındaki Gelişmeler

YTL'nin değerli olması ithalat artışında önemli rol oynamaktadır.

Enerji ithalatı ara malları içerisinde önemli bir gruptur. 2007 Ocak- Ekim dönemindeki 50,8 milyar dolarlık dış açığın 26,6 milyar dolarlık kısmı enerji ithalatından (ham petrol, benzin, fuel-oil, doğalgaz, kömür) kaynaklanmıştır. Türkiye'nin enerji ithalatı 2003'te GSMH'nın % 4,8'ini oluştururken, 2006'da bu oran % 7,5'e yükselmiştir. Hammadde niteliğindeki bu ürünlerin ikame edilebilirliğinin ve dolayısıyla talebin fiyat esnekliğinin düşük olması nedeniyle bu ürünlerin ithalat maliyeti birim fiyatlarına paralel olarak artmaktadır.

2- Ara malı ithalatının ülke ve sektörlere göre dağılımı ekteki tabloda sunulmaktadır.

3- Yerli üreticilerimizin ithalattaki artıştan olumsuz etkilenmelerini önlemek amacıyla DTÖ kuralları ve AB ile imzalanan anlaşmalardan kaynaklanan yükümlülüklerimiz çerçevesinde ticaret politikası önlemleri en etkin şekliyle kullanılmaktadır. Bu bağlamda, tarım ürünleri ile demir çelik ürünlerinde gümrük vergileri ile koruma sağlanmakta; diğer sanayi ürünlerinde dampedinge karşı vergi, korunma önlemi olarak ek mali yükümlülük ve kota ile gözetim ve referans fiyat uygulamalarına başvurulmaktadır.

Türkiye, ticaret politikası önlemleri (dampedinge karşı vergi, kota, gözetim ve referans fiyat) uygulayan en aktif ülkelerden birisidir. Nitekim, dampedinge karşı alınan önlem sayısı itibariyle, 1995-2006 yıllarını kapsayan dönemde DTÖ üyeleri arasında 6. sırada yer alan ülkemiz, 2006 yılında 2. sırada yer almıştır. Böylece, düşük fiyatlı ithalatın yarattığı haksız rekabet ve hızla artan ithalatın neden olduğu zarar veya zarar tehdidi bu tedbirlerle önlenmektedir.

Halen 26 değişik ülke menşeli ürünler için 96 adet dampedinge karşı kesin önlem yürürlükte bulunmakta, 9'u nihai gözden geçirme soruşturması olmak üzere 8 değişik ülke menşeli ithalata ilişkin 11 adet damping soruşturması sürdürülmektedir.

Diğer taraftan, yerli üreticilerin artan ithalatın zarar verici etkilerinden korunmasına imkan veren "İthalatta Korunma Önlemlerine İlişkin Mevzuat" çerçevesinde tüm ülkelere yönelik olarak 12 ürün grubunda korunma önlemi uygulanmaktadır. 2 ürün grubunda soruşturma devam etmektedir. 68 ürün/ürün grubu ithalatında ÇHC de dahil olmak üzere tüm ülkelere gözetim uygulanmaktadır.

Ayrıca, İran menşeli cam eşya ile çerçevesiz cam ayna ve ÇHC menşeli düz cam ithalatında miktar kısıtlaması uygulanmaktadır. Rusya Federasyonu, Ukrayna ve İran menşeli düz cam ithalatında ve İran menşeli naylon iplik ithalatında korunma önlemi olarak ek mali yükümlülük uygulanmaktadır.

2 ürün grubunun (gözlük çerçeveleri ile seyahat çantaları, el çantaları ve benzeri mahfazalar) ithalatında korunma önlemi soruşturmaları devam etmektedir.

Ayrıca, bir malın ithalatında kaydedilecek gelişmelerin yakından izlenmesi amacıyla "İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Mevzuat" yürürlükte bulunmaktadır. Anılan mevzuat

çerçevesinde 75 ürün/ürün grubu ithalatında ÇHC de dahil olmak üzere tüm ülkelere gözetim uygulanmaktadır. ÇHC menşeli 44 kategoride yer alan tekstil ve konfeksiyon ürünlerinin ithalatında miktar kısıtlaması uygulanmaktadır. Anılan uygulamanın 2008 yılında da devam etmesi öngörülmektedir.

Ayrıca, 61 kategoride yer alan tekstil ve konfeksiyon ürünleri ile deri ve kürkten mamul giyim eşyasının ithalatında kayda alma uygulaması sürdürülmekte olup anılan uygulamanın 2008 yılında da devam etmesi öngörülmektedir.

4- Dış Ticaret Müsteşarlığı görev ve yetki alanı çerçevesinde ithalat politikasının uygulamasında, yerli üretimin girdi maliyetlerinin düşürülmesi, ihracatta rekabet gücünün artırılması, tarım ürünlerinde yerli üretimin ve ürün piyasalarının desteklenmesi gerekmekte olup, düşük fiyatlı ve artan ithalatın yerli üretimi olumsuz etkilemesinin önlenmesi hedefleri doğrultusunda mevcut mekanizmaların etkin bir şekilde kullanımına devam edilmektedir.

Tablo -1

2002-2007 Yılları Arasında Türkiye'nin Ara Malları İthalatının Ükelere Göre Dağılımı (Milyon \$)

	2002	2003	Değ. (%)	2004	Değ. (%)	2005	Değ. (%)	2006	Değ. (%)	2007(Oc-Ek)
RUSYA FEDERASYONU	3.862	5.359	38,8	8.879	65,7	12.630	42,25	17.584	39,22	18.295
ALMANYA	4.023	5.283	31,3	6.688	26,6	7.422	10,98	8.287	11,66	7.898
İRAN	910	1.850	103,3	1.950	5,4	3.451	77,02	5.598	62,20	5.496
İTALYA	2.694	3.392	25,9	4.148	22,3	4.463	7,58	5.041	12,97	4.849
ÇİN HALK CUMHURİYETİ	748	1.232	64,6	2.036	65,3	3.004	47,51	4.252	41,55	4.989
FRANSA	1.898	2.616	37,8	3.524	34,7	3.478	-1,30	4.185	20,32	3.891
A.B.D.	2.165	2.541	17,3	2.972	17,0	3.686	24,04	4.140	12,31	5.003
İNGİLTERE	1.568	2.461	56,9	2.878	16,9	3.020	4,94	3.379	11,86	3.063
İSVİÇRE	1.612	2.302	42,7	2.671	16,1	3.370	26,15	3.209	-4,77	3.782
UKRAYNA	979	1.299	32,7	2.484	91,2	2.629	5,82	2.982	13,45	3.761
İSPANYA	1.027	1.178	14,6	1.755	49,0	2.086	18,89	2.386	14,33	2.276
LIBYA	754	1.065	41,3	1.512	42,0	1.986	31,35	2.295	15,57	287
SUUDİ ARABİSTAN	784	958	22,2	1.219	27,2	1.883	54,45	2.243	19,15	1.910
ROMANYA	616	872	41,6	1.527	75,2	1.961	28,37	2.166	10,48	2.148
CEZAYİR	1.063	1.025	-3,6	1.238	20,8	1.694	36,87	1.850	9,20	1.611
BELÇİKA	823	1.082	31,4	1.428	32,0	1.595	11,71	1.763	10,52	1.773
GÜNEY AFRIKA CUM.	193	316	63,8	977	209,2	1.210	23,81	1.682	39,00	1.650
GÜNEY KORE CUM.	534	874	63,7	1.271	45,4	1.381	8,61	1.637	18,59	1.814
BULGARİSTAN	470	606	29,0	864	42,5	1.099	27,18	1.554	41,35	1.530
HOLLANDA	959	1.210	26,1	1.353	11,9	1.572	16,18	1.541	-2,00	1.589

Tablo -2

TÜRKİYE'NİN ARA MALLARI İTHALATININ SEKTÖRLERE GÖRE DAĞILIMI (Milyon \$)

	2002	2003	Değ (%)	2004	Değ (%)	2005	Değ (%)	2006	Değ (%)	2007(Oc-Ek)
ÇOĞU SANAYİ GİRDİSİ OLAN BİRİNCİL GIDA MADDELERİ	532	957	80,0	944	-1,4	866	-8,2	779	-10,1	1.306
ÇOĞU SANAYİ GİRDİSİ OLAN İŞLENMİŞ GIDA MADDELERİ	400	525	31,3	624	18,9	762	22,1	950	24,7	660
BİRİNCİL SANAYİ GİRDİLERİ	2.957	4.291	45,1	5.776	34,6	6.027	4,3	7.320	21,5	8.473
İŞLENMİŞ SANAYİ GİRDİLERİ	18.039	24.113	33,7	33.398	38,5	39.551	18,4	46.405	17,3	48.837
BİRİNCİL MADENİ YAKITLAR VE YAĞLAR	6.204	7.978	28,6	9.933	24,5	14.699	48,0	19.772	34,5	17.957
DİĞER MADENİ YAKITLAR VE YAĞLAR	2.659	3.097	16,5	3.888	25,6	5.791	48,9	7.955	37,4	7.628
YATIRIM MALLARININ AKSAM VE PARÇALARI	4.394	5.128	16,7	6.830	33,2	7.160	4,8	8.100	13,1	7.389
ULAŞIM ARAÇLARININ AKSAM VE PARÇALARI	2.706	3.946	45,8	6.549	66,0	7.435	13,5	8.692	16,9	8.436
ARA MALLARI TOPLAMI	37.890	50.034	45,8	67.944	35,8	82.292	21,1	99.974	16,9	100.686
DİĞERLERİ	13.664	19.305	41,3	29.596	53,31	34.483	16,5	39.602	14,85	36.351
TOPLAM	51.554	69.340	34,50	97.540	40,67	116.774	19,72	139.576	19,53	137.036

7/1094